

SOFF
Säkerhets- och
försvarsföretagen

Policy PM: Varför behövs det en stark forsknings- och utvecklingsagenda i Sverige på säkerhets- och försvarsområdet?

Den säkerhets- och försvarsindustriella bas som är verksam i Sverige är mycket forsknings- och utvecklingsintensiv. Framgångarna på relativt nya marknader, så som i till exempel Sydamerika och Asien, genererar förväntningar på teknologiöverföringar. Det medför att svensk teknologi snabbt slungas ut till andra länder och företag. För att en sådan utveckling ska vara hållbar i längden krävs det att det finns en stark forsknings- och utvecklingsagenda i Sverige inom säkerhets- och försvarsområdet i syfte att säkra svensk kompetens och företagens framtida konkurrenskraft.

Europa svarar idag för ca. 10 procent av världens FoU-satsningar inom försvars- och samhällssäkerhet. Svag ekonomisk utveckling har inneburit att Europa tappar mark till sina snabbväxande asiatiska och amerikanska motsvarigheter. Europa begränsas dessutom av juridiska, politiska och till del mentala barriärer mellan kommersiell och militär forskning - hinder som konkurrenterna inte har. Dessa begränsningar hämmar Europas möjligheter att "korsbefrukta" utvecklingen mellan olika innovativa världar. I december 2013 uppdrog därför Europeiska rådet den Europeiska försvarsbyrån att tillsammans med kommissionen föreslå hur Europa öka spridningen av kunskap och teknologier mellan kommersiella och militära forskningsprogram. Frågan kan komma upp redan den 25 juni 2015 när Europeiska rådets stats- och regeringschefer samlas.

Den industri som är verksam i Sverige har en hög kompetensnivå inom forskning och utveckling, samt inom framtagning och industrialisering av säkerhetslösningar och försvarsteknologi. Av SOFF:s medlemsföretags totala omsättning på cirka 30 miljarder under 2013 avsattes ungefär 18 procent till forskning och utveckling, vilket gör försvarsindustrin till den mest forskningsintensiva branschen i förhållande till sin omsättning i Sverige. Den är även mycket forskningsintensiv i ett jämförande internationellt perspektiv och i vissa teknologiska nischer är svenskt kunnande världsledande. Framtida möjligheter och förmågan att bygga vidare på denna konkurrenskraftiga grund, avgörs till största del av fortsatta investeringar i forskning och teknologiutveckling i Sverige.

Svenska säkerhets- och försvarsföretag söker sig i allt högre omfattning till nya marknader i takt med minskad europeisk och amerikansk efterfrågan. Denna trend medför vissa risker, då tillträde till nya marknader ofta är villkorat med omfattande teknologiöverföringar. Därmed riskerar svensk säkerhets- och försvarsindustri på sikt att försvaga sin konkurrenskraft gentemot nya försvarsindustriella aktörer från dessa marknader, då de kan ta snabba tekniksteg utan att behöva investera i egen forskning och utveckling. Denna utveckling är endast långsiktigt hållbar om aktörer i Sverige vidareutvecklar sin teknologiska förmåga genom gedigna forskningsprogram kopplade till framtida försörjning av kommande och befintliga militära förmågor. Därigenom kan svensk industri bibehålla sitt försprång inom de områden där det är möjligt och av staten efterfrågat för den nationella förmågeförsörjningen.

För närvarande är de statliga anslagen till forskning och utveckling på försvarsområdet nere på en så låg nivå att svensk industris konkurrenskraft riskerar att erodera i takt med nya exportframgångar. Under det senaste årtiondet har den statliga satsningen på försvarsforskning reducerats från cirka 2 miljarder kronor till 600 miljoner kronor per år. En sådan markant minskning kommer - oaktat att industrin har ökat egenfinansieringen - att generera negativa försvarspolitiska och försvarsindustriella konsekvenser.

SOFF

Säkerhets- och försvarsföretagen

SOFF anser att det finns ett samfällt intresse av att det utvecklas en gemensam grundsyn mellan myndigheter och företag när det gäller hur framtida risktagning och finansiering i betydande teknologiska projekt ska utformas. Företagen kan inte bära dessa risker och kostnader ensamma och det finns anledning att ta lärdom av och anpassa metodik till hur andra länder och aktörer agerar, framförallt i Europa.

Det är också betydelsefullt för branschen och den högteknologiska sektorn att mindre företags och framväxande teknologiers potential tillvaratas. SOFF anser att stöd för små och medelstora företags medverkan i program för utvecklingsprojekt är avgörande för industrins kontinuerliga förnyelse och vidareutveckling.

Från företagets sida är tre aspekter särskilt viktiga att beakta:

1/ UPPDELNINGEN MELLAN KOMMERSIELL OCH MILITÄR FORSKNING

Om målet är att försvarsforskningen och den kommersiella forskningen effektivt ska stödja varandra är det nödvändigt att gå vidare med en desegmentation av kommersiell och militär forskning. Genom att låta medel strömma till teknologier - och inte till den ena eller den andra sidan av en möjlig applikation - kan bättre utväxling uppnås. Det är värt att komma ihåg att teknologier sällan är av antingen militär eller kommersiell natur, speciellt vid låg teknologisk mognadsgrad (TRL). Endast när det tillämpas och används i ett givet system och användningsmiljö blir en viss teknik militär eller kommersiell. Idag är denna korsbefruktnings begränsad av flera faktorer, såsom t.ex. sekretess kring känsliga militära tillämpningar. Det finns dock sätt att hantera såväl sekretess som upphovsrättsliga utmaningar.

2/ PRIORITERING AV FORSKNINGSMOMÅDEN

Tillämpningen av innovativ teknik kräver ofta betydande investeringar för att teknologin ska bära frukt - från labb till serieproduktion. För försvarskunder är det viktigt att följa hur nya teknologier kan påverka försvarsområdet. valet av teknologi sker oftast inte av kunden utan av akademi, företag och forskningsfinansiärer. För att öka konkurrenskraften behöver forskningsaktörerna tillsammans identifiera behov, styrkeområden och koordinera sina insatser - för att tillsammans öka innovationsförmågan. Men här behöver även Försvarsmakten vara aktiv. Det handlar inte om att Försvarsmakten ska styra forskningsaktörernas prioriteringar. Däremot behöver aktörerna tillsammans väga av hur nyttan för flera samhällsmål kan dra fördel av olika teknologiska styrkeområden. Nationella Flygtekniska Forskningsprogrammet är en bra modell för hur detta kan fungera (oavsett om det är grafen, krypto eller sensorer), men det visar även att det krävs offentliga forskningsmedel för att skapa störst effekt.

3/ FLER DEMONSTRATORER

Trots att demonstratorerna har en central roll i innovationssystemet är de ofta svårfinansierade. Någon direkt koppling till utvecklingsbeställning finns ofta inte, vilket gör det omöjligt för företagen att finansiera som en investering. Militära demonstratorer kan ofta skapa nytta för den civila teknikutvecklingen, men passar ibland inte in i de civila finansieringsformerna. Finansieringsformerna för demonstratorer, givet deras betydelse, behöver därför diskuteras.